

Producten
Projecten
Licht plannen

Contact
myERCO
Downloads

Museum voor Hamburgse geschiedenis, Hamburg, Duitsland

**Informatie structureren met licht van ERCO:
„Geen bier zonder Alster“ in het museum voor
Hamburgse geschiedenis**

- Event: Tentoonstelling „Geen bier zonder Alster“, museum voor Hamburgse geschiedenis
- Architectuur: Fritz Schumacher, Hamburg/Duitsland
- Fotografie: Sebastian Mayer, Berlin/Duitsland
- Expositiedesign: IIID brand communication, Hamburg/Duitsland
- Plaats: Hamburg
- Land: Duitsland
- Website: www.hamburgmuseum.de
- 26.1.2017

Het gerenommeerde Hamburgse museum voor stadsgeschiedenis viert met een speciale tentoonstelling de Noord-Duitse brouwerijcultuur. De tentoonstellingsmakers zijn erin geslaagd om de talloze tentoonstellingsstukken over dit bijzondere, cultuurhistorische thema op verrassende, onderhoudende en overzichtelijke wijze te ensceneren - met een begeleidend systeem van markante grafische weergaven en puntsgewijs accentlicht van ERCO.

Ter gelegenheid van het 500-jarige jubileum van het Duitse Reinheidsvoorschrift (voor het brouwen van bier) heeft de tentoonstelling met „Geen bier zonder Alster“ de brouwerijcultuur in Noord-Duitsland als speciaal onderwerp. Op slechts 620m² omspant de tentoonstelling het geheel van de brouwerijcultuur in het oude Egypte via de middeleeuwen tot aan vandaag de dag - met circa 400 heterogene stukken. De focus ligt op objecten uit Noord-Duitsland: bijvoorbeeld een originele brouwketel uit de 18e eeuw, botanische weergaven van hop en graan, prominente stillevenen uit de 17e eeuw, historische drinkbekers, reclameborden alsmede bierviltjes uit de 20e eeuw en producten van momenteel populaire Craft-beer-merken.

Begeleidend systeem met grafische weergaven en licht

Deze inhoudelijke en formele veelzijdigheid op een kleine oppervlakte beheersen - dat was de grootste uitdaging bij het tentoonstellingsdesign. Om de inhoud duidelijk in te delen en de bezoekers door de vertoning te begeleiden, hebben de tentoonstellingsdesigners Volker von Baczko en Oliver Thomas, oprichters van de Hamburgse Designstudio IIID brand communication, een charmant begeleidend systeem uit slechts twee designelementen ontwikkeld: enerzijds leiden markante gele lijnen over de vloeren en omhoog op de wanden naar de tentoonstellingsteksten. Anderzijds structureren deze „Bierpaden“ 11 losse, chronologisch ingedeelde onderwerpcombinaties rondom het brouwerijproces en de biercultuur: bijvoorbeeld „Vat en vatenmaker“, „Cafés en bierhallen“ of „De brouwerij in de Hanze“. Het tweede belangrijke vormgevingselement is de contrastrijk accentuerende verlichting met slechts een enkele armaturenfamilie, de compacte Light Board spots van ERCO. Zonder enige basisverlichting, alleen door verschillende precieze, strooilichtvrije lichtaccenten ontstaat oriëntatie in de ruimte. Het licht leidt de bezoeker en brengt een hiërarchie aan in de tentoonstellingsstukken.

Structuur door zes lichtverdelingen

Met de vrijwel complete set van ERCO Spherolit-lenzen - van de lichtverdeling narrow spot via spot, flood en oval flood tot en met wallwash - worden tentoonstellingsstukken en combinaties van objecten individueel geënceneerd: terwijl de smalle narrow spot lichtbundels verfijnde, historische tekeningen aan de donkere wand puntsgewijs ensceneren, biedt de brede lichtverdeling flood het perfecte toneel voor een knalrode, historische bierwagen. De lichtverdeling spot zorgt voor een gelijkmatige verlichting van de tentoonstellingsteksten en van grotere kunstwerken. Spots met ovale lichtverdeling onderstrepen op hun beurt op doelmatige wijze de gele hoofdlijnen als een soort geabstraheerde bierleidingen. Aan de wanden bij de ingang kadert oval flood de royale citaten in met lineaire lichtbundels. Verschillende lichtverdelingen scheppen afwisselend een dynamisch, visueel ritme aan de wand dat de bezoekers langs de wanden leidt.

Dramaturgie door grafische weergaven en licht: puntsgewijze lichtaccenten met spots van ERCO en moderne, grafische tentoonstellingsweergaven structureren informatie en leiden door de bijzondere tentoonstelling „Geen bier zonder Alster“.

Curator dr. Ralf Wiechmann van het Museum voor Hamburgse geschiedenis en de beide tentoonstellingsvormgevers van IID brand communication, Volker von Baczko en Oliver Thomas (vanaf links), voor een brouwketel uit de 18e eeuw.

De plattegrond van de speciale tentoonstelling „Geen bier zonder Alster“ toont de doordachte dramaturgie van het begeleidend systeem dat bestaat uit grafische weergaven en licht. (Copyright: IID brand communication)

En zodat ook de achterste tentoonstellingszone wordt opgemerkt, heeft de wand aan het einde van de ruimte een gelijkmatige verlichting met wallwashers. Hier blijkt ten ene male weer de invloed van verlichte verticale vlakken op de menselijke waarneming: „De gelijkmatig aangestraalde achterwand geeft de richting aan, zodat deze de bezoeker op een zuigende manier naar de achterste ruimtelijke zone trekt“, aldus Volker von Baczko, Corporate Architect bij IID brand communication.

Op basis van de wetten van de waarnemingspsychologie wordt de ruimte door licht ingedeeld, wordt informatie door verschillende verlichtingsniveaus visueel gestructureerd en wordt er een hiërarchie in aangebracht. „Het op de waarneming gerichte lichtconcept is een belangrijk onderdeel van het tentoonstellingsdesign“, vertelt Oliver Thomas. „Bij de ontwikkeling van deze tentoonstelling hebben wij ons gerealiseerd dat de spots met hun verwisselbare lenzen handige werktuigen zijn, waarmee de ruimten flexibel kunnen worden vormgegeven en die zelfs nog bij de opbouw kunnen worden aangepast.“

De themakubussen: doorkijkjes met een groot visual comfort

De hoogte van het vertrek, zwarte tentoonstellingskubussen delen de tentoonstellingsoppervlakte in en verveelvoudigen deze. Hun zwarte wanden geven de ruimte rust en maken concentratie mogelijk op de heterogene objecten, vormen en materialen. Om de verbanden op intuïtieve wijze te kunnen ontdekken leveren de doorkijkjes en semitransparante gaasstroken in de kubussen een bijdrage die nieuwsgierigheid wekken naar de onderwerpen hierin. Lichtaccenten, goed afgeschermd en vrij van strooilicht op het betreffende tentoonstellingsstuk gericht, hebben een belangrijk doel en verplaatsen minder relevante objecten naar de achtergrond. Bovendien versterkt de gedifferentieerde verlichting de indruk van de diepte van de ruimte.

De ruimte voor de speciale tentoonstellingen ligt een beetje verscholen achter het museumcafé. Citaten van een groot formaat in lineaire lichtbundels leiden de bezoekers op intrigerende wijze door een smalle gang in de centrale museumruimte.

In de ingangzone krijgt de bezoeker een inleiding tot de brouwerijcultuur in de klassieke Oudheid. Het sprankelende LED-licht van de Light Board spot modelleert hier de inscriptie op de grafsteen van een Romeinse bierbrouwer.

De ingang: nieuwsgierigheid wekken

In de gang voor de entree naar de tentoonstelling zijn citaten van grote afmetingen aangebracht plus een rij van langgerekte vitrines aan de wanden met historische tentoonstellingsstukken rondom het bier brouwen in de klassieke Oudheid, onder andere de grafsteen van een Romeinse bierbrouwer en de plattegrond van een kloosterbrouwerij. Op de donkergrijze wand, gemarkeerd door accentuerende verlichting, leiden de teksten in exact horizontale, lineaire lichtbundels de bezoekers de tentoonstellingsruimte binnen. Zo krijgt deze scenografische proloog het voor elkaar, ondanks de achter zware branddeuren verstopte ingang, om de aandacht te vestigen op het buitengewone onderwerp van de tentoonstelling. „Tentoonstellingsstukken sober naast elkaar uitlijnen, werkt tegenwoordig niet meer“, constateert curator dr. Ralf Wiechmann. „Hedendaagse tentoonstellingsscenografie betekent de nieuwsgierigheid wekken bij de bezoekers, verrassingen bieden, iets onbesproken laten.“

Curator dr. Ralf Wiechmann vertelt aan de hand van een model dat door toedoen van het Museum voor Hamburgse geschiedenis werd gemaakt, over de processen van de middeleeuwse „Waterkunst“ in het hedendaagse centrum van de Hanzestad – en over de betekenis van het Alster-water voor de bierkwaliteit.

Daarbij is de lichtkwaliteit van ieder individueel object van doorslaggevend belang: Met beglaasde panoramavensters en lineaire verlichting nodigt bijvoorbeeld een kubus in het midden uit om er te blijven stilstaan. Hier is het uitnodigende model van de historische Hamburgse watervoorziening te zien, de zogenoemde „Waterkunst“, waarvan de liefdevol uitgewerkte details door het exact modellerende LED-licht plastisch naar voren komen. „Het model staat al sinds de jaren 90 van de vorige eeuw in onze permanente tentoonstelling, maar dankzij het precieze licht komt het tentoonstellingsstuk hier in de speciale tentoonstelling echt tot zijn recht“, zegt dr. Wiechmann verheugd. Door de goede antiverblinding kan de lichtbron, twee spots met lineaire lichtverdeling aan het plafond boven de open kubus, nauwelijks iets uitmaken.

Hier doet dr. Ralf Wiechmann, curator van de tentoonstelling „Geen bier zonder Alster“, verslag over een highlight in de tentoonstelling: het olieverfschilderij „Stilleven met bier en brood“ werd in 1665 gemaakt door de Hamburgse kunstenaar Georg Hinz (1630-1688).

Optimaal licht voor veeleisende objecten

Met trots presenteert dr. Ralf Wiechmann het meest waardevolle stuk van de tentoonstelling: het Vanitas-stilleven van de Hamburgse kunstenaar Georg Hinz uit 1665, een leenobject van de Hamburgse Kunsthal, toont een glas bier naast brood met een hap eruit. Het gouden gerstenat parelt nog zoals het vers werd getapt. Het witte bierschuim begint al licht in elkaar te zakken - een verwijzing naar de vergankelijkheid van het aardse leven.

Ondanks het in totaal geringe verlichtingsniveau zijn ook veeleisende objecten met een voortreffelijke kleurweergave geënceneerd, zoals dit sprankelend object. „Het licht maakt alle details in het schilderij zichtbaar die echter ook een symbolische betekenis hebben“, aldus Wiechmann: „... en voldoet daarbij aan alle conservatoire vereisten.“

Door het grotendeels UV- en infraroodvrije licht van de ERCO lichtwerktuigen kan de schadelijke invloed van fotochemische en thermodynamische processen, die materialen en kleuren aantasten, worden geminimaliseerd. Voor een objectbeschermende en tegelijkertijd prettig warme verlichting selecteerden de ontwerpers Light Board spots met 12W en warmwit licht. De spots voor zeer lichtgevoelige grafische weergaven die alleen aan 50 lux mogen worden blootgesteld, zijn voorzien van een aansluitvermogen van slechts 4W om de veeleisende objecten met het minimaal benodigde

accentlicht puntsgewijs te ensceneren.

Veel historische tekeningen in de tentoonstelling „Geen bier zonder Alster“ zijn uiterst lichtgevoelig en mogen daarom alleen worden blootgesteld aan 50lx. De precieze accentverlichting van de Light Board spot met het minimaal noodzakelijke licht voldoet niet alleen aan de conservatoire vereisten, maar ook aan het lichtconcept dat op contrasten is gebaseerd.

Spots van ERCO zijn optimaal geschikt voor de behoedzame verlichting voor vanuit conservatoir oogpunt veeleisende objecten - bepaald door het grotendeels UV- en infraroodvrije licht, maar ook door de mogelijkheid om ERCO spots tot en met 0,1% traploos te dimmen.

Het Museum voor Hamburgse geschiedenis - opgericht in 1908 en vandaag de dag één van de grootste stadshistorische musea van Europa - logeert sinds 1922 in het gebouw van de Hamburgse architect Fritz Schumacher, niet ver van de feestboulevard Reeperbahn in Sankt Pauli vandaan.

De reacties zouden zeer positief zijn, meldt Wiechmann. Veel bezoekers zouden verbluft zijn door de vele nieuwe inzichten in de lokale biercultuur. De grote publiekelijke belangstelling voor de speciale vertoning bewijst dat ook kleinere culturele instellingen en buitengewone tentoonstellingsthema's met eenvoudige middelen en moderne concepten de aandacht kunnen trekken.

Gebruikte armaturen

- [Light Board](#)
[Armaturen voor spanningsrails](#)

Producten

- [Binnenruimteverlichting](#)
- [Buitenverlichting](#)
- [Spanningsrailconfigurator](#)
- [Invia 48V-configurator](#)

Projecten

- [Alle projecten](#)

Downloads

- [Planningsgegevens](#)
- [Brochures en whitepaper](#)

Licht plannen

- [Licht voor kantoor- en bestuursgebouwen](#)
- [Licht voor musea en galerieën](#)
- [Licht voor openbare gebouwen](#)
- [Licht voor de buitenruimte](#)
- [Licht voor sacrale bouwwerken](#)
- [Licht voor woonruimten](#)
- [Licht voor winkelwerelden](#)
- [Licht voor hotels en restaurants](#)
- [Kennis over licht](#)

Bestand integreren

- [De onderneming](#)
- [Greenology - duurzame verlichting](#)
- [Carrière bij ERCO](#)
- [Vacatures](#)
- [ERCO Lichtbericht Tijdschrift: gratis abonneren](#)

Contact

- [Lokale contactpersonen](#)
- [Seminars en evenementen](#)
- [Pers](#)
- [Op ERCO News abonneren](#)

Inspiratie

- [Actuele onderwerpen](#)
- [Commerciële galerieën verlichten](#)
- [Human Centric Lighting](#)
- [Groene wanden verlichten](#)
- [Licht voor moderne kantoren](#)
- [Casambi Bluetooth](#)
- [ERCO individual](#)
- [48V-technologie](#)
- [Musea: Licht in de buitenruimte](#)
- [Licht voor treinstations](#)

[0 Artikel myERCO verzamelmand Offerte aanvragen](#)